

Lapsivaikutusten arviointi ammattiopisto Varian aloituspaikoista syksyllä 2025

Taustaa

Lapsivaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa ja seurata eri ratkaisuvaihtoehtojen ja päätösten vaikutuksia lapsiin: millaisia hyötyjä tai haittoja päätöksillä ja toiminnalla aiheutetaan (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2023, Unicef). Lapsivaikutusten arviointi perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, erityisesti lapsen oikeuteen osallistua ja vaikuttaa sekä lapsen edun ensisijaisuuteen (THL 2023).

Tämä lapsivaikutusten arviointi on tehty ammattiopisto Varian vuoden 2025 aloituspaikkamuutoksista. Vaikutusten arviointi on tehty elokuussa 2024, jolloin kyseessä on lapsivaikutusten ennakoarviointi. Ennakoarvioinnissa esityksen vaikutuksia arvioidaan ennen päätöksen tekemistä. Lapsivaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty aloituspaikkojen mitoituksessa huomioon otettavia kriteerejä, Vantaan Nuorisovaltuuston näkemyksiä sekä ammattiopisto Varian ja toisen asteen koulutuksen hallinnon asiantuntijoiden ja johdon asiantuntemusta.

Lapsivaikutusten arviointi

Ammattiopisto Varian aloituspaikkojen mitoituksessa tulee ottaa huomioon alueen työelämän tarpeet, valmistuneiden sijoittuminen työelämään ja jatko-opintoihin, nuorten koulutuspaikkatoiveet, laajennettu oppivelvollisuus, koulutuksen järjestämisen edellytykset sekä alueen muiden koulutuksen järjestäjien tarjonta. Edellä mainittujen kriteerien pohjalta ammattiopisto Varia on valmistellut esityksen vuoden 2025 ammatillisen koulutuksen yhteishaun aloituspaikoista. Lapsivaikutusten arviointi on tehty tämän esityksen pohjalta. Esitystä on tarkasteltu kahdesta eri näkökulmasta: opiskelija ja ympäristö.

Näkökulma	Aloituspaikkaesityksen vaikutukset nuoriin
Opiskelija	
Millaisia vaikutuksia esityksellä on koulutukseen osallistumiseen?	Esityksen avulla varmistetaan opiskelupaikka oppivelvollisille. Yhteishaussa aloituspaikkoja on esityksen mukaan tarjolla laskennallisesti noin 35 % Vantaan perusopetuksen keväällä 2025 päättävistä. Kevään 2024 yhteishaussa 39,5 % Vantaan perusopetuksen ja nivelvaihekoulutusten päättäneistä haki 1. hakutoiveenaan ammatilliseen koulutukseen. Kokonaiskuvan kannalta on huomioitava, että ammattiopisto Variassa on kevään yhteishaun lisäksi käytössä jatkuva haku, joka mahdollistaa useamman ajankohdan opiskelupaikan saamiselle. Tämä antaa mahdollisuuden huomioida eri elämäntilanteissa olevien nuorten tarpeet. Lisäksi TUVA-koulutukseen voidaan osoittaa oppivelvollinen, jos tällä ei ole muuta koulutuspaikkaa. Talotekniikan alalla aloituspaikkoja nostetaan 20 paikalla, turvallisuusalalla 22:lla, ajoneuvoalalla 4:llä ja kone- ja tuotantotekniikalla 10:llä. Aloituspaikkoja vähennetään puhtaus- ja

	kiinteistöpalvelualalla 10 paikalla ja lentokoneasennuksessa 4:llä. Aloituspaiikkoja tulee lisää yhteensä 42. Nämä muutokset tehtiin työllisyysnäkyvien sekä vuoden 2024 yhteishaun hakutoiveiden pohjalta. Esityksessä on myös otettu huomioon työnantajien tarjoamat mahdollisuudet työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen. Suuret aloituspaikkalisäykset voisivat joillakin aloilla, kuten sote-alalla, mahdollisesti johtaa siihen, ettei kaikille opiskelijoille ole tarjolla työharjoittelupaikkoja. Tämä voi aiheuttaa opiskelijan opintojen etenemisen hidastumista.
Mitkä ovat esityksen vaikutukset opiskelijan työllistymis- ja jatko-opintomahdollisuuksiin?	Esityksessä on huomioitu koulutusosalta valmistuneiden sijoittuminen työelämään ja jatko-opintoihin. Mikäli ammattialan aloituspaikkoihin on tehty muutoksia/ tarkennuksia, on muutoksissa huomioitu sijoittumistiedot työelämään ja jatko-opintoihin. Aloituspaiikkamäärien muutostarvetta on tarkasteltu yhteishaun hakutoiveiden rinnalla opiskelijoiden sijoittumistietoihin.
Millaisia vaikutuksia esityksellä on nuorten hyvinvointiin?	Koulutusalaakohtaisissa aloituspaikkamäärissä on otettu huomioon edelliskevään yhteishaun ensisijaiset hakutoiveet, mikäli alan jatko-opinto- ja työllisyysmahdollisuudet tukevat aloituspaikkamuutoksia. Näin ollen yhä useammalle voidaan tarjota paikkaa ensisijaisesta hakukohteesta. Tämä lisää opiskelijoiden motivaatiota opintoihin.
Ympäristö	
Mitä vaikutuksia esityksellä on opiskeluympäristöön?	Aloituspaiikkamäärissä on otettu huomioon opiskeluympäristön turvallisuus ja terveellisyys (erityisesti työsalit). Esitetyt aloituspaikkamäärät saadaan toteutettua nykyisillä ja vuodeksi 2025 valmistuvilla uusilla tiloilla.

Myös Vantaan Nuorisovaltuustoa pyydettiin antamaan oma näkemyksensä siitä, millaisia vaikutuksia edellä mainitulla esityksellä on nuorten elämään. Nuorisovaltuuston kommentit ovat liitteessä 2.

Lähteet:

eOppiva ja kansallinen lapsistrategia. Lapsen oikeudet – Työkaluina lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi -koulutus. Haettu 26.6. osoitteesta

<https://www.eoppiva.fi/koulutukset/lapsen-oikeudet-lapsivaikutusten-arviointi-ja-lapsibudjetointi/>.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2023. Lapsivaikutusten arviointi. Haettu 7.8.2023 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/lapsen-oikeudet-lapsiperhepalveluiden-suunnittelussa/lapsivaikutusten-arviointi>.

Unicef. Miten lapsivaikutusten arviointi toteutetaan? Haettu 7.8.2023 osoitteesta <https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/lapsen-oikeuksien-teemapaketit/aluksi-lapsen-etu-on-ensisijainen/miten-lapsivaikutusten-arviointi-toteutetaan>.